

Актуальність розробки, обозначенной выше проблеми обусловлена необхідністю в комплексном підвищенні фінансової устійливості ПСК країни совместно с их ефективністю функціонування, что в свою очередь будет непосредственно способствовать підвищенню качества спорту на національном и міжнародном уровнях.

Литература.

1. Матвиенко А.И. Оптимизация бюджетного регулирования профессиональной спортивной организации / А.И. Матвиенко // Теоретические, методологические и практические аспекты конкурентоспособности предприятий: [монография] / А.И. Матвиенко [и др.]. – Одесса: ОНЭУ, 2017. – С. 505-514.
2. Матвиенко А.И. Регулирование инвестиций в человеческий капитал профессиональных спортивных клубов в Республике Беларусь / А.И. Матвиенко // Вестник Полоцкого государственного университета: Серия D (Экономические и юридические науки). – 2015. – № 14. – С. 73-77.
3. Матвиенко А.И. Степень разработанности проблем в области экономического регулирования профессионального спорта / А.И. Матвиенко // Эффективные механизмы управления / А.И. Матвиенко [и др.]. – Пенза: МЦНС «Наука и просвещение», 2017. – С. 189-196.
4. Матвиенко А.И. Эффективность инвестиций в человеческий капитал в индустрии профессионального спорта на современном этапе / А.И. Матвиенко // Теоретико-методологические подходы к формированию системы развития предприятий, комплексов, регионов: [монография] / А.И. Матвиенко [и др.]. – Пенза: РИО ПГСХА, 2015. – С. 56-75.
5. Ценообразование на спортсменов // Блок В.В., Галкина. [Электронный ресурс]. – 2011. – Режим доступа: <http://vadim-galkin.ru/sport-2/sport/pricing-for-athletes>. – Дата доступа: 17.09.2013.

РИЗИКИ В ІННОВАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

**ОБЕРЕМОК В.В., СТУДЕНТКА,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

З досвіду розвитку економіки різних держав, ризик є невід'ємним фактором ринкової економіки. Посилення конкуренції, обмеженість ресурсів призводить до зростання невизначеності умов господарювання. Зростання ж невизначеності призводить до збільшення ризиків підприємств.

Як наслідок, такі особливості ризику на сучасному етапі призвели до появи тверджень про те, що проблема ризику набирає загальноекономічного значення, оскільки ризик сприймається як один з головних факторів сучасного і, особливо, майбутнього суспільства. Деякі автори, зокрема Роберт Швებлер, Ульрих Бек, навіть вбачають у цьому початок процесу формування новітнього етапу розвитку суспільства – «суспільство ризику» і стверджують, що людство вже вступило в цю нову фазу/етап розвитку.

Ризик можна розглядати як можливість чи загроза відхилення результатів конкретних дій чи рішень від очікуваних. Як стверджують угорські вчені Т. Бачкаї та Д. Месена, ризик має місце лише в тих випадках, коли можуть бути, як мінімум, два різних результати [1, с. 240]. У економічній діяльності ризик зазвичай прирівнюють з можливістю втрати суб'єктом підприємницької діяльності частини своїх ресурсів, зі зниженням запланованих доходів чи появою додаткових витрат внаслідок здійснення виробничої та фінансової діяльності. На думку О.І. Волкова та М.П. Денисенка, ризик – це атрибутивна характеристика доцільності діяльності суб'єктів господарювання і управління, що зумовлює можливість максимізувати загальну та індивідуальну корисність на основі креативних управлінських рішень, що приймаються в умовах конфлікту інтересів, реально існуючих загроз та небезпек, мінімізація яких обмежена накопиченим потенціалом, рівнем невизначеності й асиметричним розподілом інформації про параметри зміни в часі станів середовища життєдіяльності та господарювання [1, с. 405].

До ризиків, що виникають в процесі інноваційної діяльності, належать такі:

- ризики збільшення конкуренції;
- ризики недостатнього забезпечення інноваційної діяльності фінансуванням;
- маркетингові ризики збуту результатів інноваційної діяльності;
- ризики постачання ресурсами, необхідними для інноваційної діяльності;
- ризики виникнення непередбачених витрат і зниження доходів;
- ризики помилкового вибору напряму інноваційної діяльності;
- ризики, пов'язані з недостатнім рівнем кадрового забезпечення;
- ризики, пов'язані із забезпеченням прав власності на інноваційний продукт тощо [3].

Ідентифікація ризиків реалізації інноваційного проекту полягає в усвідомленні того, які факти можуть мати негативний вплив на

проект, тобто визначення потенційних джерел інноваційного ризику. Перелік таких негативних подій повинен бути ретельним, тобто має охоплювати усі потенційні ризикові події, які можуть настати, незалежно від наслідків цих подій чи від їх ймовірності настання. Такий перелік повинен уточнюватися протягом усього періоду реалізації інноваційного проекту. На першому етапі управління ризиками інноваційної діяльності важливо виділити види інноваційних ризиків залежно від наслідків, які вони можуть мати для підприємства-інноватора у процесі безпосередньої реалізації інноваційного проекту. Значний вплив на інноваційні проекти підприємства можуть чинити так звані ризики мікросередовища, до яких належать:

- організаційні (неефективна стратегія інноваційної діяльності підприємства, незадовільна організація роботи підрозділів, які займаються інноваційними розробками, неефективно побудовані канали поширення інформації в процесі інноваційної діяльності, можливі конфлікти в процесі реалізації інноваційних розробок, тощо);

- продуктові (неефективний підбір відповідних технологій, постачальників ресурсів, підрядників, неякісно організована система управління запасами тощо);

- маркетингові (неефективний підбір відповідних маркетингових стратегій пропагування та впровадження інновацій);

- фінансові (дефіцит необхідних для реалізації інноваційних проектів та коштів, погіршення фінансового стану підприємства, складність одержання зовнішніх позик для фінансування інноваційних проектів тощо);

- ризики управління персоналом (неспроможність платних працівників підприємства самостійно реалізувати інноваційний проект, плінність кадрів, неефективна система мотивування працівників, які задіяні у процесі інноваційної діяльності тощо).

Ступінь ризику залежить від таких факторів:

- рівня розробки методології та теорії проблем, які використовуються в процесі пошуку інноваційних ідей;

- обсягів отриманої точної інформації;

- виду впровадження етапів; рівня професіоналізму робітників тощо.

Можна виділити такі основні методи оцінювання економічного ризику:

1. Статистичний метод оцінювання ризику полягає у вивченні статистики втрат (негативних наслідків реалізації рішень), які мали

місце в аналогічних видах підприємницької діяльності. При цьому можуть використовуватись різні способи оцінювання, в тому числі і дисперсійний аналіз. Основним показником, який розраховується на підставі статистичного методу, є частота втрат, пов'язаних із певним видом діяльності [4].

2. Метод доцільності затрат, орієнтований на ідентифікацію потенційних зон ризику по проекту [4]. Узагальненим фактором ризику тут вважається перевитрата коштів порівняно із запланованим обсягом.

3. При дослідженні складних систем, до яких входять і фінансові системи, виникають проблеми, які виходять за межі формальних математичних завдань. Тому дуже часто для оцінювання ризику використовують метод експертного оцінювання. Основна ідея цього методу полягає у використанні інтелекту людей та їх здатності знаходити рішення слабо формалізованих завдань. Методика проведення експертного оцінювання:

- формування мети оцінювання;
- постановка завдання;
- створення групи управління процесом оцінювання;
- опис форми отримання необхідних результатів;
- підбір експертів та визначення їх компетентності.

Суб'єктивний метод оцінювання компетентності полягає у взаємному оцінюванні кожним експертом кваліфікації своїх колег і своїй за певною шкалою. Після оброблення результатів опитування встановлюється компетентність експертної групи, яка визначає можливу похибку оцінювання;

- складання анкет опитування;
- вибір методу отримання інформації;
- безпосереднє опитування експертів;
- оброблення результатів і складання звіту для прийняття рішення [5].

4. В основі аналітичного методу лежить класичне правило ринкової економіки про те, що більший ризик пов'язаний з більшим доходом, тому застосування будь-якого методу з аналітичних менеджер зводить до оцінювання збільшення доходу проекту і приросту ризику проекту, тобто граничної корисності.

5. Для аналізу ризику, яким може бути обтяжений проект, може стати в пригоді інформація про вплив факторів ризику подібних за сутністю проектів, виконаних раніше. Для цього створюється інформаційна база і на підставі її дослідження роблять узагальнення і

приймають рішення щодо проекту. Недосконалістю цього методу є його описовий характер, а також є, що з часом вплив факторів ризику навіть на подібні проекти може змінитися, так само може змінитись і сам «набір» факторів ризику.

Найбільш поширеними є такі етапи управління ризиками інноваційної діяльності підприємств:

- виявлення можливих інноваційних ризиків;
- визначення ймовірності виникнення кожного такого ризику;
- оцінка наслідків ризику;
- визначення способів реагування на виявлені та оцінені ризики [6].

Отже, можна сказати, що функціонування підприємства у сфері інноваційної діяльності в будь-якому випадку буде супроводжуватися цілою низкою ризиків, пов'язаних із невизначеністю зовнішнього середовища, складнощами управління та контролю власне самим підприємством. В таких умовах виникає стійка необхідність у розробці та впровадженні таких методів прийняття і обґрунтування рішень у галузі інноваційної діяльності, які б забезпечували мінімізацію втрат через можливі ризики. При виконанні інноваційного проекту необхідно розробити план управління несприятливими ситуаціями, певний графік робіт, який повинен бути введений в дію у випадку відхилення основного плану від поставлених задач. В умовах нестабільності економічної ситуації нашої країни створення такого плану набуває особливої актуальності, а також доцільним є якнайширше застосування методу розподілу ризиків.

Література.

1. Інноваційний розвиток промисловості України / О.І. Волков, М.П. Денисенко, А.П. Гречан та ін.; під ред. проф. О.І. Волкова, проф. М.П. Денисенка. – К. : КНТ, 2006. – 648 с.
2. Микитюк П.П. Інноваційний менеджмент: [Навчальний посібник] / П.П. Микитюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 400 с.
3. Жежуха В.Й. Ризики інноваційної діяльності / В.Й. Жежуха // Науковий вісник НАТУ України. – 2009. – Вип. 19.2. – С. 177-182.
4. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи: [Навчальний посібник] / С.М. Ілляшенко. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2003. – 278 с.
5. Пласюк Т.Г. Методи оцінки інноваційних ризиків підприємств / Т. Г. Пласюк // Економіка. Фінанси. Право. – 2014. – № 8/1. – С. 39-43.
6. Князевич А.О. Механізми управління інноваційним розвитком : моногр. / А.О. Князевич, О.В. Крайчук. – Рівне : РДГУ, 2011. – 133 с.